

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De civitate dei

Augustinus, Aurelius

[Freiburg im Breisgau], 1494

[Liber XIII]

[urn:nbn:de:bsz:31-313420](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-313420)

45. opadmi que posuit pdigia sup terrā. Tur ergo
 ex latere viri femia facta sit: et h' pmiū qdāmō p
 digiū: qd pfigurauerit alio loco qtu: me deus
 adiuuerit dicaz. La. XXVII
 n. Tunc qm liber iste claudēd' ē: in hoc
 pmo hoie q pmit' fact' est: nōdū qdē
 fm euidētia: iā tū fm dei psciam exortas fuisse
 exstimem' in gñe hūano societates tāq' ciui-
 rates duas. Ex illo ei futuri erāt hoies: alij ma-
 lis angel' in suplicio: alij bonis in pmo sociādi
 q'uis occulto dei iudicio: s' tū iusto. Lū em scri-
 ptū sit. Uniuēe vie dñi misericordia et veritas:
 nec iniuste ei' g'ra: nec crudelis pōt eē iusticia.
 Explicatus est liber duodecimus.
 Incipiunt capitula libri tredecimi.
 i. De lapsu primoz hoim per quem est cō-
 tracta mortalitas.
 ii. De ea morte q aie sp' vtiq' victure acci-
 dere pōt: et ea cui corp' obnoxiiū est.
 iii. Et q' mors q p pctm' pmoz hoim i omnes
 hoies p'rasit etiā scis pena p'cti sit.
 iiii. Tur ab his q p g'raz regeneratōis sūt ab-
 soluta p'ctō: si auferat' mors: i. p'ca p'cti
 v. Q' scur iniq' male vtunt lege q bona est
 ita iusti bñ vtunt morte que mala est.
 vi. De general' mortis malo: q aie et corpis
 societas separatur.
 vii. De morte quā non regenerati p' xpi con-
 fessionem suscipiunt.
 viii. Q' in scis p'ne mortis p veritate susce-
 ptio: scōe sit mortis absolutio.
 ix. Tps mortis q vite sensus auferit i moriē-
 tibus an in mortuis esse dicendū est.
 x. De vita mortaliū que mors potius q' vi-
 ta dicenda est.
 xi. An q'q' sit et viuēs possit eē et mortuis.
 xii. Quā mortē p'nis hoib' dñs si mādātū ei'
 trāsgredierit fuerit cōminatus.
 xiii. P'uaricatio primozū hoim: quā p'maz
 senserit penam.
 xiiii. Qualis hō sit fact' a deo: et in quā sortē
 deciderit sue volūtatis arbitrio.
 xv. Q' adā peccās pus reliq'rit deū: q' relin-
 q'ret a deo: et p'mā fuisse aie mortem a
 deo recessisse.
 xvi. De p'his q aie sepatōz a corpe nō putāt
 esse penālē: cū plato inducat summū
 deū minorib' p'mittentē: q' nūq' sint
 corporibus exuendi.
 xvii. Cōtra eos q asserūt terrena corpa i cor-
 ruptibilia fieri eterna non posse.
 xviii. De terrenis corpib' q p'bi affirmāt i ce-
 lestibus eē nō posse: q' qd terrenū est
 naturali pondere vocet ad terram.

xix. Cōtra eoz dogmata: q p'mos hoies si si
 peccassent imortales futuros fuisse
 non credunt.
 xx. Q' caro scōz q nunc redescit in spe: in
 meliorē recupanda sit q'litatē q' fuit
 primoz hominū ante peccatum.
 xxi. De paradiso in q' primi hoies fuerāt: q' re-
 cte possit significatōne ei' spūale ali-
 qd intelligi: salua veritate narratōis
 historice de corpali loco.
 xxii. De corpib' scōz p' resurrectōz q sic spū-
 ritalia erūt vt nō in spm' caro vertat'.
 xxiii. Quid intelligendū sit de corpe aiali et d'
 corpe spiritali vt q' moriunt in adāz q'
 vero viuificant in christo.
 xxiiii. Qualit' accipiēda sit vel illa insufflatio i
 qua p'mus hō fact' est in aiām viuē-
 tem: vel illa quā dñs fecit dicēs: acci-
 pite spiritum sanctum
 Incipit liber tredecimus
 Capitulum I.
 Expeditio de n'ri sc'i exortu: et de ini-
 tio generis hūani difficillimis qd
 nib': nūc iā de lapsu p'mi hois imo
 pmoz hoim et de origine ac ppagine mort' hu-
 mane disputatōz a nobis institutā rez ordo de-
 poscit. Nō em eo mō q angelos pdiderat de-
 ita pdidit et hoies: vt etiā si peccassent mort' om-
 nino nō possent: s' ita vt p'fectos obediētie mu-
 nere: sine interuētū mort' āgelica imortalitas
 et b'ā eternitas seq'ret: inobediētes aut' mors
 plecteret dānatōe iustissima. qd etiā i libro sup-
 iore iam diximus. Caplm. II
 f. Ed de ipō genere mortis video mihi
 paulo diligent' differendū. Quis ei
 hūana aia veracit' imortal' p'hibeat: h'z tū quā-
 dā etiā ipa mortē suā. Nā ideo dicit imortal': quia
 mō quodā quātulo cūq' nō desinit viuere atq'
 sentire. Corp' aut' iō est mortale qm a vita quā
 h'z deserit pōt: nec p'seipm aliq'ten' viuūt. Abors
 igit' aie sit cū eam deserit de': sic corpis cū id d'
 serit aia. Ergo vtriusq' rei: i. tot' hois mors ē:
 cū aia a deo deserta deserit corp'. Ita em nec
 ex deo viuūt ipa. nec corp' ex aia. h'mōi aut' to-
 tius hois mortē illa sequit': quā scōam mortē di-
 uioz eloq'oz appellat auctoritas. h'ac saluator
 significauit: vbi ait. Lū timere q' h'z p'atē et cor-
 pus et aiām p'dere i gehēnā. Qd cū nō antea si-
 at q' cū aia corpi sic fuerit copulata: vt nulla di-
 reptiōe separent: mirū videri pōt quō corpus
 ea morte dicat' occidi: q' nō ab aia deserit: s' aia
 tū sentit' scq' cruciat'. Nā illa pena vltima ac sem-
 piterna: de q' suo loco diligent' differendū est
 recte mors aie dicitur: q' non viuūt ex deo: mors at

Et ratio
 decio
 libert' p'ncū
 palis inten-
 tio aug'. s'
 sat' circa la-
 psum p'mi
 hois et ori-
 ginē mortis.

Amāz
 Corp' dicitur
 imortalē

Mat. 10.
 Luc. 12.

corpis q̄ nā mō: cū v̄nar ex aīa. Mō ei alīf p̄t
 ip̄a corpalia q̄ post resurrectōz futura sūt senti
 re tormēta. An qz vita q̄liscūqz aliq̄s bonū est:
 dolor aut̄ malū: iō nec viuere corp̄ dicendū ē:
 in q̄ aīa n̄ viuēdi cā est s̄ dolēdi. Tuuit itaqz aīa
 ex deo: cū viuūt b̄n̄. nō em̄ pōt b̄n̄ viuere nisi dō
 op̄ate in se q̄s bonū est. Tuuit aut̄ corp̄ ex aīa:
 cū aīa viuūt in corp̄: seu viuūt ip̄a seu nō viuūt
 ex deo. Impioz nāqz i corp̄b̄ vita: nō aīaz s̄
 corp̄m vita est: quā p̄t eis aīe etiā mortue: h̄
 a deo deserte: quātulacūqz p̄p̄a vita ex q̄ etiā i
 mortales sūt nō desistēte p̄ferre. Uex in dāna
 tōe nouissima q̄uis hō sentire nō desinat: tū qz
 se n̄sus ip̄e nec voluptate suauis nec q̄ete salu
 bz is: s̄ dolore penal est: nō i merito mors est po
 ti⁹ appellata q̄z vita. Jō aut̄ scda: qz p̄ illā p̄maz
 est q̄ fit coherentiū direptio naturaz: siue di et
 aīe: siue aīe et corp̄is. De p̄ma igit̄ corp̄is morte
 dici pōt: qz bonis bōa sit: malis mala. Scda xō
 sine dubio: sic nulloz bonoz est: ita nulli bona
 n̄. On aut̄ distanda nascit q̄o: La. III.
 vtz reuera mors q̄ sepant aīa et corp̄us
 bonis sit bōa. Qz si ita est: quō poterit obtiere
 qz etiā ip̄a sit pena pcti: h̄c ei p̄mihoies nisi pec
 cauissent: p̄p̄essi vtz nō fuissent. Quo igit̄ pa
 cto bōa esse possit boīs: q̄ accidere nō possit ni
 si mal: s̄z rursus si nō nisi mal possit accidē: nō
 deberet boīs bōa esse s̄ nulla. Cur em̄ esset vlla
 penz: i q̄b̄ n̄ cēt vlla puniēda: Quap̄oz fa
 tendū est p̄mos q̄dez hoies ita fuisse iustitios:
 vt si n̄ peccauissent nullū mort̄ exp̄irent gen⁹:
 s̄ eos dez p̄mos pctōres ita fuisse mulctatos: vt
 etiā q̄cqd̄ coz stirpe ess̄ extortū: eade z pena te
 nēret obnoxū. Mō em̄ aliud ex eis q̄ q̄d̄ ip̄i fue
 rāt nascere p̄ magnitudie q̄pe culpe illi⁹ na
 rurā dānatio mutauit i pcti: vt q̄d̄ penalr p̄ces
 sit i peccātib̄ hoīb̄ p̄mis: etiā nālit̄ seq̄ret i nas
 centib̄ ceteris: neqz em̄ hō ita ex hoīe: sic hō ex
 puluere. Puluis nāqz hoī faciendo materies
 fut: hō aut̄ hoī gignendo pens. Proīde q̄d̄ est
 fra: nō h̄ est caro q̄uis ex fra facta sit caro. Qd̄
 est aut̄ parēs hō: h̄ est et ples hō. In p̄mo igit̄
 hoīe p̄feminā in p̄geniē trāsitu z vnuer suz ge
 nus hūanū fut: qm̄ illa iugū copula dīnā sniaz
 sue dānatiōis excepit. Et qz hō factus ē nō cuz
 crearet s̄ cū peccaret vt puniret: h̄ genuit q̄tū
 q̄d̄ attinet ad pcti et mort̄ originez. Mō em̄ ad
 infantile hebetudinē et infirmitatē et corp̄is:
 quā videm⁹ in puulis pctō vl̄ pena ille redact⁹
 est: q̄ d̄s voluit esse tanq̄ p̄mordia catuloz: qz
 pentes in bestiālē vitā mortēqz deiecerat: sicut
 sc̄ptū ē h̄ hō cū i honore ess̄ nō itellexit: cōpar⁹
 est pecozib̄ nō itelligētib̄: et sitis factus ē illis.
 B̄n̄ qz infantēs iustiores etiā cernim⁹ in vsu
 motuz mebroz: et sensu appetēdi atz vitādī: q̄

*Mors est
 22
 De mors qua
 p̄p̄m̄ aīa et corp̄
 bonis sit bōa*

Ps. 48

*De tenentia iustitiae
 q̄ d̄m̄ ab om̄i atqz iustitiae
 bonū*

sūt alioz tenerrim⁹ ferus aīalū: tāqz se tāto
 tollat excellenti⁹ sup̄ cetera aīantia vis hūana
 q̄ntomaḡ i petū suū velut sagitta cū arcus ex
 tendit̄ retrozū reducta distulerit. Mō q̄ ad illa
 infantilia rudimēta p̄sūptiōe illicita et dānatio
 ne iusta p̄lapsus vel ipulsus est p̄m̄ hō: s̄ h̄acte
 nus in eo nā hūana vitata atz mutata ē: vt re
 pugnatē pateret in mēbris inobediētia z cupi
 scendi: et ob id obstringeret necessitate moriē
 di: atqz ita id q̄d̄ vitio penaqz factus ē: id est ob
 noxios pctō mortiqz ḡnaret. A q̄ pcti vinculo:
 si p̄mediatoris xpi grām soluūt̄ infantēs: h̄c
 solā mortē p̄peti p̄t: q̄ aīaz se iugita corp̄i se
 cū da xō illā sine fine penalē libertati a pcti ob
 ligatiōe nō trāseūt. La. III.

I. Quē xō mouet cur vel ip̄m panant:
 si et ip̄a pcti pena est qz p̄ grām reatus
 abolef: iā ista q̄stio in alto nō ope q̄d̄ scrip̄sim⁹
 de baptisimo puuloz tractata et absoluta ē: vbi
 dictū est: ad h̄ relinq̄ aīe exp̄imentū segatiōis
 a corp̄e: q̄uis ablato s̄a crimis nexu: qm̄ si rege
 neratiōis sac̄m̄ p̄tinuo seq̄ret̄ immortalitas cor
 poris: ipsa fides eneuaret: q̄ tūc est fides: qm̄
 expectat̄ in spe q̄d̄ in re nō dū videt̄. Fidei aut̄
 robore atqz certamine in maiorib̄ dū arax eta
 tib̄ etiā mort̄ fuerat sup̄and⁹ timor: q̄d̄ in sc̄is
 martyrib̄ maxie c̄minuit: cui⁹ p̄fecto certaminē
 ess̄z n̄ta victoria: nlla glia: qz nec ip̄m oīno pos
 set esse certamē: s̄ post lauac̄z regnatiōis iā sc̄i
 nō p̄ ossent mortē p̄peti corp̄alē. Lū puulis aut̄
 baptisādis q̄s si ad xpi grāz p̄p̄ea pot⁹ curre
 ret ne a corp̄e soluet̄: Atqz ita nō iuisibili p̄mio
 pbaret̄ fides: s̄ iā nec fides ess̄z: p̄fess̄ sui opis
 q̄rendo et sumēdo mercede. Mō xō maiore et
 mirabiliore grā saluatoris in vsu iusticie: pcti
 pena pueria est. Tūc em̄ dictū ē hōi: moriet̄ si
 peccauer̄: nūc d̄: martyri: morere ne pecces.
 Tūc dictū ē: si mādātū trāsgressi fuerit: morte
 moriet̄: nūc d̄: si mortē recusauerit: mādātū
 trāsgridiem̄: q̄d̄ tūc timēdū fuerat vt n̄ pecca
 ret: nūc suscipiēdū ē nec peccet. Sic p̄fectibilē
 dei misericordiā et ip̄a pena vitioz trāsit i arma
 x̄tutis: et fit iuste meritū etiā suppliciu z pctōz.
 Tūc em̄ mors est acq̄sita peccādo: nūc i p̄fess̄ iu
 sticia moriēdo. Uex h̄ in sc̄is martyrib̄ q̄bus
 alterut̄z a p̄secutore p̄ponit̄: vt aut̄ deserat̄ s̄
 d̄ aut̄ sufferat̄ mortē. Iustī em̄ malit̄ credēdo
 p̄peti: q̄d̄ sunt p̄mi iud̄ nō credēdo p̄p̄essi. B̄n̄
 em̄ peccassent illi nō morerent̄: peccabūt̄ at̄ istī
 nisi moriant̄. Adortui sūt q̄ illi: qz peccauerit: n̄
 peccat̄ istī qz moriunt̄. Factū ē piloz culpā vt
 veniret in penā: fit p̄istoz penā ne veniat̄ i cul
 pā: nō qz mors bonū aliq̄s facta ē q̄ antea malū
 fuit: s̄ tāta de fidei p̄stitit̄ grāz: vt mors quā vi
 te p̄taret̄ p̄trariā: iustitiam fieret p̄ q̄d̄ trāsiret̄

*Pena vitioz trāsit i
 arma x̄tutis*

in vitam. Capitulū. V.

a Postol' em̄ cū veller oñdere q̄tū pctm̄ gfa nō sbuenēte ad nocēdū valeret: etiā ipam legē q̄ phibet pctm̄ si dubitauit dicere x̄tutē eē pcti. Acule' inq̄t mort' est pctm̄: x̄t' aut' pcti lex x̄ssime oino. Auger em̄ phibitio d̄sideriū opis
 7-15 illiciti: qm̄ iusticia nō sic diligit: vt peccādi cupi-
 ditas ei' dilectōe vincat. Ut aut' diligat & dele-
 ctet x̄a iusticia: nō nisi diuina sbuenit gfa. & ne p-
 pterea lex putaret malū: qm̄ x̄t' est dicta pcti:
 iō ipē alio loco x̄fans h̄mōi q̄ōnē ita inq̄t. Lex
 11a-7 qdē scā: & mādatū iustū & scm̄ & bonū. Sed ḡ bo-
 nū inq̄t mihi factū ē mors: Absit. Sed pctm̄ vt
 appeat pctm̄ p bonū mihi opatū ē mortē: vt fiat
 sup modū peccās pctm̄ p mādatū. Sup modū
 dixit: q: etiā p̄uaricatō addit: cū peccādi aucta
 libidie etiā lex ipa p̄tēnt. Cur h̄ cōmemorādū
 putauerim? Q: s̄ sic lex nō est malū qm̄ auget
 peccātū p̄cupiam: ita nec mors bonū ē qm̄ au-
 get patientiū gl̄iaz: cū vel illa p̄iniquitate dese-
 rit & efficit p̄uaricatores: v̄l ista p̄ veritate susci-
 pit & efficit martyres. Ac p̄ h̄ lex qdē bona ē: qz
 phibitio ē pcti: mors aut' mala: q: s̄ p̄dū ē pcti
 S3 quē ad modū iniusti male vtunt: nō tm̄ mal'
 verū etiā bōis: ita iuste bñ nō tm̄ bonis & etiam
 mal'. h̄c fit vt & mali male lege vtant: q̄uis sit
 lex bonū: & bōi bñ moriant q̄uis sit mors malū

q Claprop' qd̄ attiet ad corpis. La. VI.
 mortē: i. sepatōz aīe a corpe cū eā patiū
 tur q̄ moriētes appellat: nulli bona ē. h̄abz ei
 aspez sensū & p̄tra naturā: vis ipa q̄ v̄tūqz di-
 uellit qd̄ fuerat i viuēte p̄iunctū atqz p̄fertū q̄
 diu morat: donec oīs adimat sensus: q̄ ex ipso
 inerat aīe carnisqz cōplexu. Quā totā molesti-
 am nōnū q̄ yn' ictus corpis vel aīe rap' iterci-
 pit: nec eā sentiri p̄ueniēte celeritate p̄mittit.
 Quicqd̄ tū illud ē in moriētib': qd̄ cū graui sen-
 su adimit sensus: p̄ie fideliterqz tolerādo auget
 meritū patientia: nō aufert vocabulū pene ita
 cū ex hoīs p̄mi p̄petuata p̄pagine p̄culdubio
 sit mors pena nascentis: tū si p̄ pietate iusticia:
 qz p̄ndat: sit gl̄ia renascēt: & cū sit mors pecca-
 ti retributio: aliqū impetrat vt nihil retribuaf
 peccato

Capitulū. VII.

n Am q̄cūqz etiā nō p̄cepto regenera-
 tōis lauacro p̄ x̄pi p̄fessioe moriunt:
 tū eis valet ad dimittēda pctā. q̄tū si abluerēt
 sacro fonte baptisimatis. Qui em̄ dixit: nisi q̄s
 renat' fuerit ex aq̄ & sp̄sctō non intrabit in re-
 Job-3 gñū celoz: alia sn̄ia istos fec̄ exceptos: vbi non
 bat-10 min' generalit' dixit. Qui me p̄fessus fuerit co-
 ra hoīb': p̄fitebor: & ego eū corā p̄e meo q̄ in ce-
 bat-16 lis est. Et alio loco Qui p̄diderit aiām suā p̄p̄
 me: iuueniet eā. h̄nc ē qd̄ sc̄ptū est. Preciosa i
 23-115 p̄spectu dñi mors sc̄toz ei'. Quid em̄ p̄ciosi' q̄

Mors p̄iosus p̄p̄

mors: p̄ quā fit vt etiā delicta oīa dimittant: et
 merita cumulat' augeant. Ac qz em̄ tātū s̄ me-
 riti: q̄ cū mortē differre nō possent baptisari sūt
 delictisqz oīb' pctis ex hac vita emigrāt: q̄nti s̄
 bi q̄ mortē differre cā possent: iō nō distulēt qz
 maluerūt x̄pm̄ p̄fiteōdo finire h̄ac vitā. q̄ eū negā-
 do ad ei' baptisimū p̄uēre. Qd̄ vtiqz si fecissent
 etiā h̄ eis i illo lauacro dimitteret: qd̄ tōze mor-
 tis: negauerāt x̄pm̄: in q̄ lauacro etiā ill' facinus
 tā imane dimissū est q̄ occiderāt x̄pm̄. S3 qm̄ in
 abūdātia gfe sp̄s illi' q̄ vbi vult spirat: tū x̄p̄z
 Job-3 amare possent: vt em̄ i tātō vite d̄iscrimie s̄ tā-
 ta spe venie negare nō possent. Adors igit' p̄cā
 ola sc̄oz qd̄ cū tāta gfa ē p̄missa & p̄rogata mori
 x̄pi: vt ad eū acq̄rendū suā non cūctaret ipēdē
 alaz i eos vsus f̄ dactū eē mōstrauit: qd̄ ad penā
 peccāt' ātea fuerat p̄stitutū: vt ide iusticie fru-
 ctus vberior nasceret. Adors ḡ nō iō bonū vi-
 deri d̄z q: i tātā vtilitate nō vi sua & diuina opitū-
 latōe p̄iūsa ē: vt q̄ tūc metuenda p̄posita est ne
 pctm̄ committeret: nunc suscipienda p̄ponit:
 vt peccatum: nō cōmittat. cōmissūqz deleatur:
 magne qz victorie debita iusticie p̄mna reddat
 tur.

Capitulū. VIII.

I Em̄ diligēt' p̄siderem': etiā: cū q̄sqz p̄
 veritate fidelit' & laudabil' morit: mors
 cauet: iō q̄ppe aliqd̄ ei' suscipit ne tota p̄tigat &
 sc̄da insup q̄ nunqz finiat accedat. Suscipit em̄
 aīe a corpe sepatio: ne deo ab aīa separo: etiāz
 ipa sepe a corpe: ac sic totius hoīs p̄ma morte
 p̄pleta sc̄da excipiat sempiterna. Quocirca mori
 qd̄ vt dixit: cū eā moriētes patiū: cū qz i cis vt
 moriant' fac: nemi bōa est: s̄ laudabil' tolerat:
 p̄ tenēdo v̄l adipiscēdo bono. Lū x̄o i ea sūt q̄
 tā mortui nūcupāt: nō absurde d̄z: & mal' mala:
 i hoīs bōa In re qe em̄ sunt aīe p̄iora corpe se-
 pate: impioz aut' penas luūt donec istaz ad eā
 nā vitam: il laz vero ad eternam mortem: que
 secunda dicitur corpa reuiuiscāt.

La. IX.

Ed id tempus quo aīe a corpe segate
 I aut in bonis sunt aut in malis: vtz p̄
 mortē poti' an in morte dicendū est?
 Si em̄ post mortē est tā non ipa mors q̄ transa-
 cta atqz p̄terita est: sed postea vita p̄sens anie
 siue bona seu mala est. Adors aut' tunc eis ma-
 la erat: qm̄ erat: hoc est qm̄ eaz patiebant' cum
 morerent': qm̄ grauis & molestus eis inerat sē-
 sus: quo malo bene vtunt' boni. Peracta autē
 mors: quo naz mō vel bona vel mala est: que tā
 non est: Porro si adhuc diligentius attēdam'
 nec illa mors esse apparebit: cuius graue ac mo-
 lestū in moriētib' dixim' sensum. Qd̄ diu ei sen-
 tiunt adhuc vtiqz viuunt & si adhuc viuūt ante
 mortē q̄ in morte poti' esse dicēdi sūt: qz illa
 cū venerit: aufert oēm corpis sensū: q̄ ea p̄p̄in

ante moleſt^o e. Ac p b quō morietes dicā^o eos
 q̄ nōdū mortui ſt: ſi minūte morte iā extrā et
 moriſera afflictioe iacraſ: explicare difficile ē:
 etiā ſi recte iſti appellāſ morietes: q̄ cū mors q̄
 iā iminet aduenerit: nō morietes ſ mortui nū
 cupant. Bull^o ē q̄ morietes niſi viuēs: qm̄ cū in tā
 ta ē extremitate vite inq̄ta ſunt q̄s agere aiaz
 dicimus: pfecto q̄ nondū aia caruit adhuc vi
 uit. Idē ipſe agit ſil r morietes ē r viuēs: ſ mori
 accidēs vita decedēs: adhuc tñ in vita: q̄ inest
 aia corpi: nōdū aut in morte: q̄ nōdū abceſſit
 a corpe. S3 ſi cū abceſſerit: nec tūc in morte ſ
 p^o mortē poti^o erit: qm̄ ſit i morte q̄s dixerit. Hā
 neq̄ vllus morietes erit: ſi morietes r viuēs ſil eſſe
 null^o p̄. Q̄ diu q̄pe aia in corpe ē: nō poſſum^o
 negare viuētē. Aut ſi morietes poti^o dicend^o ē in
 cui^o iā corpe agit vt moriaſ: nec ſil q̄s pōt eſſe
 viuens r moriens: qm̄ ſit viuens neſcio. La. X.
 Exquo em̄ q̄s in iſto corpe morituro eſſe
 e cepit: nūq̄ in eo nō agit vt mors veniat.
 Hoc em̄ agit ei^o mutabilitas toto tpe vite hui^o
 ſi tñ vita dicēda eſt: vt veniaſ in mortē. Hemo
 q̄pe eſt q̄ nō ei poſt annū ſit q̄s aū annū fuit: et
 cras q̄s hodie: r hodie q̄s heri: r paulop^o q̄s nūc
 r nūc q̄s paulo aū morti p̄pinq̄oz: qm̄ q̄qd t̄pis
 viuūt: de ſpacio viuēdi demit: r q̄tidie ſit min^o
 minusq̄ qd̄ reſtat: vt oīno nihil ſit aliud t̄pa vi
 te hui^o q̄s curſus ad mortē. In q̄ nemo vel pau
 lulū ſtare vel aliquāto tardi^o ire p̄mittit: ſ oēs
 v̄genſ pari motu nec diuerſo ipellunt acceſſu
 neq̄ ei cui vita breuior: fuit: celeri^o diē durit: q̄
 ille cui longior: ſ cū eq̄l r eq̄lia momēta repe
 renſ ābob^o: alter habuit p̄pius: alī remotius: q̄
 nō ipari velocitate ābo currebāt. Aliud eſt aut
 āpius vie pegiſſe: aliud tardius ābulāſſe. Qui
 q̄ v̄ſq̄ ad mortē p̄ductio: ſpacia t̄pis agit: nō
 lentius p̄git: ſ plus itineri^o p̄ſcit. Porro ſi ex il
 lo q̄s incipit mori: h̄ eſſe in morte: ex q̄ i illo
 agi cepit: ipſa mors i vite detractio: q̄ cū de
 trahendo finita fuerit: poſt mortē iā erit nō in
 morte: pfecto ex q̄ eſſe incipit in h̄ corpe i mor
 te ē. Quid ei aliō dieb^o: horis: momētisq̄ ſingul
 agit: donec ea p̄ſumata mors q̄ agebat ipleaſ
 r incipiat iā t̄pa eſſe poſt mortē: qd̄ cū vita detra
 hereſ erat in morte: Hūq̄ igiſ in vita hō ē: ex q̄
 ē in corpe iſto morietē poti^o q̄ viuētē: ſi r in vi
 ta r in morte ſil nō pōt eſſe. An poti^o r i vita
 r in morte ſil eſt: in vita ſc3 in q̄ viuūt: donec to
 ta detrahaſ: in morte at̄ q̄ iā mori: cui vita de
 trahit. Si em̄ nō ē in vita: qd̄ ē qd̄ detrahit do
 nec ei^o fiat pfecta p̄ſcriptio. Si at̄ nō ē in morte
 qd̄ ē vite ipa detractio: Hō ē i fruſtra cū vita fu
 erit corpi tota detracta: poſt mortē iā d̄: niſi q̄
 mors erat cū detrahereſ. Hā ſi ea detracta ſi ē
 hō i morte ſ p^o mortē: qm̄ niſi cū detrahit erit in

*Ubi vita p̄ſentis
 nō aliquid op̄
 ad mortē*

La. XI.
 morte?

Iāt absurdū eſt vt hōlez aūq̄ ad mor
 tē pueniat: iā eē dicam^o i morte: cui ci
 p̄pinq̄t pagēdo vite ſue t̄pa: ſi iā illa ē: maxie
 q̄ nimis ē iſolēs: vt ſil r viuēs eē dicat r moriet
 cū vigilās r dormiēs ſil eē nō poſſit: q̄rdū ē q̄
 erit morietes: Et em̄ aūq̄ mors veiat nō ē moriet
 ſ viuēs: cū vō mors venerit: mortu^o erit ſi mori
 ens. Illō q̄ ē adhuc aū mortē: h̄ iā p^o mortē: qm̄
 q̄ i morte: Tūc ei ē morietes vt quēadmodū tria
 ſūt cū dicim^o aū mortē: i morte r poſt mortē: ita
 tria ſingulſingulā: viuēs morietes: mortuusq̄ red
 danſ: qm̄ itaq̄ ſit moriens: i in morte: vbi neq̄
 ſt viuēs qd̄ eſt aū mortē: neq̄ mortu^o qd̄ eſt p^o mor
 tē: ſ morietes: i i morte difficillie diffiniſ. Q̄ diu
 q̄pe ē aia i corpe: maxie ſi etiā ſeſus adſit: p̄cul
 dubio viuūt hō q̄ ſtat ex aia r corpe: ac p b ad
 huc aū mortē nō i morte eē dicēd^o ē. Lū vō aia
 abceſſerit oēm̄q̄ abſtulerit corpi ſenſū: iā p^o
 mortē mortuusq̄ p̄hibet. Perit igiſ int̄ v̄trūq̄
 q̄ morietes i morte ſit: qm̄ ſi adhuc viuūt aū mor
 tē ē: ſi viuere deſiſtit: iā p^o mortē ē. Hūq̄ q̄ mori
 ens: i i morte eē cōphēdiſ. Ita etiā i trāſeurlu
 tēpōz q̄rif p̄is nec iueniſ: q̄ ſine v̄llo ſpacio ē
 p̄ qd̄ r rāſiſ ex futuro i p̄teritū. Hōne q̄ vidēdū ē
 ne iſta rōne mors corpal nulla eē dicat? Si em̄
 eſt: qm̄ eſt: q̄ i nullo r i q̄ vllus eē nō pōt: qm̄ qd̄
 ſi viuūt adhuc nō eſt: q̄ h̄ aū mortē nō i morte:
 ſi at̄ viuere iā ceſſatū ē: iā nō ē: q̄ r h̄ p^o mortē ē
 nō i morte? S3 rurfus ſi nulla mors ē: aū qd̄ v̄l
 p^o qd̄ ē: qd̄ d̄z aū mortē v̄l p^o mortē. Hā r h̄ inas
 niſ d̄: ſi mors nulla ē. Atq̄ v̄tinā i padifo h̄ū vi
 uēdo egiſſem^o: vt re v̄a nulla eē mors: Hūc at̄
 nō ſolū ē: veruetiā tā moleſta ē: vt nec vlla ex
 plicari locutōe poſſit: nec vlla rōe vitari. Loq̄
 mur q̄ ſin p̄uetudinē: ni em̄ alit̄ dēm^o: r dicam^o
 aū mortē: pulſq̄ mors accedat: ſic ſc̄ptū ē. Ante
 mortē nō laudes hoīm quēq̄. Dicam^o etiā cui
 acceſſerit: p^o mortē illi^o v̄l illi^o factū ē illud v̄l il
 lud. Dicam^o r de p̄ſiti tpe vt poſſum^o velut cui
 ita loq̄mur: morietes ille teſtat^o ē: r ill atq̄ ill: ill
 atq̄ illud morietes dereliquit: q̄uis h̄ niſi viuēs oī
 no facē nō poſſet: r poti^o h̄ aū mortē fecerit nō
 i morte. Loq̄mur etiā ſic loq̄ ſcriptura diuina q̄
 mortuos q̄s nō p^o mortē ſi i morte eē ſi dubitat
 dicē: h̄ic ei ē illud: qm̄ ſi ē i morte q̄ mēo: ſit rui
 donec em̄ reuiuifcāt recte eē dicūt i morte: ſic i
 ſōno eē q̄s donec euigilet d̄: Quis i ſōno po
 ſit^o dicam^o dormiēs: ſi tñ eo inō poſſum^o diceſ
 eos q̄ iam ſunt mortui morientes. Non em̄ ad
 huc moriunt: qui quantū attinet ad corporis
 mortem de qua nunc diſſerim^o: iā ſunt a corpi
 bus ſepati: ſ h̄ eſt: qd̄ dixi explicari aliq̄ locutōe
 non poſſe: quo nā mō vel morietes dicant vi
 uere: vel iā mortui etiā poſt mortē aduocē d̄

Eccl. 11

Ps. 6

Liber

Ed phi:tra quoz calumnias defen-
dimus ciuitate dei: h est ei' eccliaz: sa-
pient sibi vident irridere: qd' dicim'
aie a corpe separat'z in' penas ei' ee' deputanda
q: viczeus pfecta b'itudinē tūc illi fieri existi-
māt cū oi' p'sus corpe exuta ad deū simplex et
sola r quodā mō nuda redierit. Vbi si nihil quo
ista refellere' opinio i corz l'ris inuenirē: opo' s'
mibi disputandū esset: q' demonstrare nō corp'
ēē aie: s' corruptibile corp' onerosum. Vbi il-ud
est qd' de sc'pturis n'ris in supior' libro cōmemo-
rauim'. Corpus em' corruptibile agguat aiam

*Corpus corruptibile
agguat aiam* Sap 9.

Plato in
ti. imco.
Nota q'
thume' pla
tonis pmo
fuit trasla-
tus a cice-
rone vt b'ic
d' scdo ab
locra: e. q'
translatio
eō' habet
q' p'ma. s'
ba aut' dei
ad deos a
se creatos
q' b'ic fm' d'
cerone po-
nunt i tras-
latione se-
cunda po-
nunt sic. Dū
deoz quo-
rum p' opo-
ferz sū ego
vos vestra
natura dis-
solubiles.
mea ar vo-
luntate in-
dissolubi-
les. volun-
tas autem
mea mai-
or est necus.

addēdo vtiq' corruptibile nō q'licūq' corpe. s'
q' se factū est ex pctō p'ite vindicta aiaz p'hibuit
agguari. Qd' etiā si nō addidisset nihil aliud in-
telligere deberem'. S' cū ap'issime plato deof
a sūmo deo factos h'c immortalia corpa p'dicet:
eisq' ipm' deū a q' fac i sūt: inducat. p' magno b'f'
ficio pollicentē: q' in eternū cū suis corpib' per
manebūt: nec ab eis vlla morte soluent: qd' est
q' isti ad exagitatā xpianā fidē fingūt se nesci-
re qd' sciūt: aut etiā sibi repugnātes aduersum
seipos dicere malūt: dū nobis nō desināt p'ra-
dicere. Nampe platonis hec v'ba sūt sic ea cice-
ro in latinū. i: q' b' inducit sūmū deū. deos q's
fecit alloquētē r dicentē. Vos q' sub mortalita-
tis fato orti estis attēdite: quoz opm' ego pa-
rens effectorq' suz. Hec sunt indissolubilia nu-
tu meo: q' q' oē colligatū solui pōt: s' haud q'q'
bonū ē: rōne iunctū dissoluere velle. s' q'm' est
orti mortales: vos qd' esse r indissolubiles nō
potestis. Hec vtiq' tū dissoluemini: neq' vos
vlla mortis fata p'icēt: nec erūt valentiora q'
p'siliū meū: q' mai' est vinculū ad p'puitatez
v'ram: q' illa q' b' estis tūc cuz gignebamini col-
ligati. Ecce deos plato dicit r corpis aieq' col-
ligatōe mortales: r tū immortales dei a q' facti s'
volūtate atq' p'silio: Si q' aie pena ē in q'licūq'
corpe colligari: qd' qd' eos alloquēs de' tanq'
sollicitos ne forte moriant' i dissoluant a cor-
pore: de sua facit immortalitate securos: nō pro-
pter eoz naturā q' sit cōpacta: nō simplex: s' p'
pter suā inuictissimā voluntatē: q' potēs est fa-
cere vt nec orta occidāt: nec p'nera soluant: s' i
corruptibil' p'seuerent. Et hoc qd' vtz plato
vex desiderib' dicat. alia q'stio est. Neq' em' ei
p'tinuo concedenduz est: globos istos luminū
siue orbiculos luce corporea super terras: seu
die seu nocte fulgentes. suis quibusdam pro-
p'rijs animis viuere eisq' intellectualibus: be-
atis: quod etiam de ipso vniuerso mundo tan-
q' vno animali maximo quo cuncta cetera cō-
tinerentur animalia instanter affirmat. Sed
hec vt dixi alia questio est: quam nunc discuti-

endaz non suscepimus: hoc tū contra istos cō-
memorandum putauī qui se platonicos voca-
ri vel esse glorientur: cuius superbia nominis
erubescunt esse christiani: nec cōmune illis cuz
vulgo vocabulum vilem faciat palliatorum:
tantomagis inflatam. quantomagis exiguaz
paucitatem: r querentes quid in doctrina xp'i-
ana resp'ndant exagitant' eternitatem cor-
porum: tanq' hec sint inter se contraria. vt et
beatitudinem queramus anime: r eam spē esse
velimus in corpe velut erūnoso vinculo colli-
garam. cum eoz auctor r mgf plato donum a
deo sūma d'ys factis ab illo dicat esse concessuz
ne aliqui moriant'. i. a corporib' quibus eos cō-
nexuit dissoluantur. Cap'm XVII.

Contendūt etiam isti terrestria cor-
pora sempiterna eē non posse: cuz ip-
sam vniuersam terrā dei sui non qui-
dem sūmi sed tū magni id est totius: vniuersi
di membrum in medio positum r sempiternū
esse non dubitent. Cum ergo deus ille summ'
fecerit eis alterum quem putant deum. id est
istum munduz: ceteris d'ys q' infra eum sunt p'
ferendū. eum deniq' existimant esse animan-
tem anima scz sicut asserunt rationali vel intel-
lectuali: in tam magna mole corporis eius in-
clusa: ipsiusq' corporis tāq' membra locis suis
posita atq' digesta. quattuor constituerit ele-
menta: quozum iuncturam: r ne vnq' de eoz
tam magnus moriat': indissolubilem ac sempit-
ernam velint. quid cause est. vt i corpore ma-
ioris animantis tanq' medium membrū eter-
na sit terra. r aliozum animantiū terrestrium
corpa si deus sicut illud velut eterna eē nō pos-
sit: Sed terre inquit terra reddēda est: vti
animaliū terrestria sumpra sunt corpora: ex q'
fit inquit. vt ea sit necesse dissolui r emori:
et eo modo terre stabili ac sempiternē vti fue-
rant sumpra restitui. Si quis hoc etiā de igne
similiter asseruerit: r dicat reddēda esse vni-
uersi igni corpora que inde sumpta sunt vt cele-
stia fierent animalia: nonne immortalitas quā
talibus d'ys velut deo summo loquente p'mu-
sit plato tanq' violentia disputationis hui' in-
tercidit: An ibi propterea non sit. quia de' nō
vult: cui' voluntatē vt ait plato nulla vis vin-
cit: Quid q' p'hibet vt h' etiam de terrestrib'
corpibus de' possit efficere q' qd' vt nec ea q'
orta sunt occidāt. nec ea q' sunt iuncta soluant:
nec ea q' sunt ex elemēt' sūpra reddant atq' vt
aie in corpibus p'stute nec vnq' ea deserant:
r cum eis immortalitate ac sempiterna beati-
tudine p'fruant': posse deum facere p' h'c pla-
to: Cur q' non possit vt nec terrestria moriant'

An deus nō est potens quousq; xpiani credūt
 s̄ quousq; platonici volūt: Namz quippe p̄silū
 dei r̄ prātem potuef̄t p̄bi: nec potuef̄t nosse p̄
 phete: cū pon̄t ecōtrario dei p̄phetas ad enū
 ciandū eius q̄: ū dignat̄ est voluntatē spūs ei
 docuerit: p̄hos aut̄ in ea cognoscēda pietura
 humana decepit: Clez nō vsq; ad eo decipi de
 buerit: non solū ignorātia: vex etiam puicacia:
 vt r̄ sibi aprissime refragenf̄ magnis disputati
 onū virib; asserētes: aīc vt brā esse possit ū ter
 renū tm̄ sed oē corp̄ eē fugiendū: r̄ terrestres
 deos rursus dicētes h̄e br̄ssimas aīas: r̄ tū ter
 renis corpib; alligatas: celestes v̄o deos ignea
 cōpageligos: Jouis aut̄ ipius aīam quē mū
 dū istū volūt: oibus oīno corp̄is elemētis q̄b;
 hec tanta moles a fra in celū surgit inclusam
 hanc em̄ animam plato ab initio terre medio
 q̄b; geometre centz vocant: p̄ oēs ptes ei vsq;
 ad celi sūma r̄ extrema diffundī r̄ extēdi p̄ nūe
 ros musicos opinat̄: vt sit iste mūdus aīa ma
 ximū: br̄ssimū: sempiternū: cui aīa r̄ p̄fectā sa
 pientie felicitatē teneret: r̄ corp̄ p̄p̄tū nō reli
 queret: cuiusq; corp̄ r̄ in eternū ex illa viueret
 eā q̄ quis non simplex sed tot corp̄ibus tantisq;
 cōpactū hebetare atq; tardare nō posset: Luz
 igit̄ suspitiōib; suis ista p̄mittat̄: cur nolūt cre
 dere diuina volūtate: atq; potentia imortalia
 corpa fieri posse: terrena: in q̄b; aīc nulla ab eis
 morte sc̄pate: nullis eoz onerib; agguate: sem
 piterne: ac feliciter viuāt: q̄b; deos suos posse af
 ferit in corpib; igneis: iouēq; ipm̄ eoz regēi oī
 bus corp̄is elemētis: Nam si aīa vt brā sit corp̄
 est oē fugiendū: fugiant dīj eozum de globis si
 derum: fugiat iupiter de celo r̄ terra: aut si nō
 possunt miseri iudicēf̄: Sed neutrū isti volūt
 q̄ neq; a corp̄ibus sepationez audent dare dīis
 suis: ne illos mortales colere videant̄: nec br̄
 tudinis puationē ne infelices eos eē fateant̄:
 Non ḡ ad br̄tudine p̄sequēdā oīa fugiēda sūt
 corpa: sed corruptibilia: molesta graua: mori
 bunda: nō q̄lia fecit p̄mis hoīb; bonitas dei: s̄ q̄
 lia esse cōpūlit p̄cti pena: La. XVIII
 f Ed necesse est inquit vt frena cor
 pora naturale pondus vel in terra te
 neat vel cogat ad terrā: r̄ iō in celo esse nō p̄t
 ne!
 Ed
 ca. al
 r̄ om
 orēsi
 rate q̄
 it plato
 bimeo.
 supra
 primo.

et efficacius occultus aliquis modus opatiōis
 dei: cuius omnipotentissima volūtate plato di
 cit: nec orta interire nec colligata posse dissol
 ui: cum multo mirabilius incorporea corp̄is
 q̄ q̄cunq; corpa corp̄ibus q̄buscunq; copulē
 tur: p̄t molibus p̄stare frenis: vt nullo in ima
 pondere deprimant̄: ipsiq; animis p̄fectissime
 beatis: vt q̄ quis frena tamē incorruptibilia iam
 corpa vbi volunt ponant: r̄ quo volunt agant
 situ motuq; facillimo: An vero si hoc angeli fa
 ciunt: r̄ q̄libet aīalia f̄restria rapiant: vnde libz
 p̄stuantq; vbi liber: aut eos sine labore nō pos
 se: aut onera sentire credendum est: Cur ḡ san
 ctorum p̄fectos r̄ beatos diuino munere spiri
 tus sine vlla difficultate posse ferre quo volue
 rint r̄ sistere vbi voluerit: r̄ sua corpa nō cre
 damus: Nam cū frenoz corp̄oz sicut onera
 in gestādo sentire cōsueuimus: quāto maior ē
 quantitas: tanto maior sit r̄ ḡuitas: ita vt plu ra
 pondo q̄ paucoza plus premant̄ tamen mem
 bra sue carnis leuioza portat anima cū in san
 tate robusta sunt: q̄ in languore cū macra sūt:
 Et cum alijs gestantibus onerosior sit san
 tidus q̄ exilis: r̄ morbidus: ip̄e tamē ad suū cor
 pus mouendum atq; portandū agilioz est: cū
 in bona valitudine plus habet molis q̄ cum in
 peste vel in fame minime robozis: Tantū valz
 in habēdis etiam terrenis corp̄ibus q̄uis ad
 huc corruptibilibus atq; mortalibus nō quāti
 tatis pondus: sed temptationis modus: Et q̄s
 v̄bis explicat quantum distat inter presentem
 quā dicimus sanitatē: r̄ immortalitatē futurā:
 Non itaq; n̄sam fidem redarguāt p̄bi de pon
 deribus corp̄oz: Nolo em̄ querere cur non cre
 dant terrenū posse esse corpus in celo: cum tra
 vniuersa libref̄ in nihilo: Fortassis em̄ de ipso
 medio mundi loco eo q̄ in eum cocant̄ queq;
 guioza: etiam argumentatio verisimiliō habe
 atur: Illud dico: si dīj minozes quibus inf̄ aīa
 lia terrestria cetera etiam hoīem faciendū: b̄cōs
 misit plato: potuerunt sicut dicit ab igne remo
 uere v̄endi qualitātē: lucēdi relinq̄re: q̄ pocu
 los emicaret: ita ne deo summo concedere du
 bitabimus: cui ille volūtati potestatiq; ne mo
 riant̄ p̄cessit q̄ orta sint: r̄ tam diuersa tam disti
 milia: i: corporea r̄ incorporea sibi met cōnexa
 nulla possint dissolutione se iungi: vt de carne
 hominis cui donat immortalitatem: corruptio
 nē auferat: naturam relinquat: congruetiam
 figure membrorumq; detineat: detrahāt pon
 deris tarditatem: s̄ de fide resurrectionis mor
 tuorum: r̄ de corp̄ibus eozum immortalibus
 diligentius si deus voluerit in fine huius ope
 ris differendum est. Capm̄ XIX.

Com
 sit plato r̄
 Dic dicit
 q̄ ip̄e pla
 to dicit m̄
 nozes deos
 posse remo
 uer̄ ab igne
 v̄edi q̄lita
 tem r̄ relin
 quere et lu
 cendi pote
 state: Sed
 vbi hoc di
 cat non as
 signat.

nunc Tunc dicitur de corpore... Dicuntur me... no de pla... rone q ad... illud qd di... crui est i... meo de in... dissolubili... tare corpm... minor de... oru. r q ad... reuolutoez... aiaz q exp... mit h i b... gilianis. q... supra li. r... ca. xxx. po... sti snt r ex... postu. Re... mittit eti... ad li. r. yr... videat qd... sen serit de... h porphy... ri q yr di... crui est fut... Constanti... i paratoz. s... tempore

Tunc de corpib' p'moz hoim qd insti-
tuim' explicemus. qm nec mors ista q
bona phibet bonis: nec tm pauca itel
ligentib' siue credentib': s' oibus nota e q fit aie
a corpe separtio: q certe corp' animat' qd euide
ter viuebat cuident' emozit eis potuisse accide
re: nisi p'cti meritū seq'ret. Licet em iustoz ac pi
ozū aie defunctor' q i re qe viuāt dubitare fas
nō sit: vsq' adeo tm eis meli' eēt cū suis corpib'
bñ valētib' viuēyt etiā illi q oī mō eē sine corpe
bñssimū existimāt hāc opinionē suā snia repu
gnāte p'vincāt. Neq' em q'sq' audebit illoz sa
pientes hoies siue mozturos siue iā moztuos
id ē aut carētes corpib': aut corpa relic' os dij
imortalib' anpōef. qd de sūm' apō plonē mu
n' igēs idissolubilē. i. vitā. i. ernū cū suis corpib'
p'fortiū pollicet. Optie aut cū hoib' agi arbi
traf idē p'lo: si tm hāc vitā pie iusteq' pegerit: vt
a suis corpib' separt: in ipoz deoz q sua corpa
ra nunq' deserūt recipiant sinū. scz imemozes
supa. vt cōnexa reuifāt. Rursus ricipiāt i cor
pora velle reuertī. Qd virgil' ex platonico do
gmate dixisse laudat. Ita quippe aias mortali
um nec i suis corpib' sp' esse posse existimāt: sed
moztis necitate dissolui: nec sine corpib' du ra
re ppetuo. s' alternātib' vicibus indefinēt vi
uos ex moztuis. r ex viuis moztuos fieri putat
vt a ceteris hoib' h' videant' differre sapiētes:
q post moztē suā ferunt' ad sidera: vt aliquāto
diuti' in astro sibi p'gruo q'sq' req'scat: atq' in
de rursus: miserie p'stine oblit': r cupiditate ha
bēdi corpis vict': redeat ad labores erūnalesq'
moztaliū: Illi xō q stultā duxerūt vitā: ad cor
pora suis meritis debita siue hoim siue bestiaz
de p'ximo reuoluant'. In hac itaq' durissima cō
ditiōe p'stituit etiā bonas atq' sapiētes aias q
bus nō talia corpa distributa sūt: cū qb' sp' atq'
imoztalit' viuēyt vt neq' i corpib' pmanere: ne
q' sine his possint i eterna puritate durare De
q' platonico dogmate iā i libris supib' dixim':
xpiano tpe erubuisse porphyriū. r nō soluz ab
humanis animis remouisse corpa bestiaz. vtz
etiā sapiētiū aias ita voluisse d' corpeis nexib'
liberari. vt corp' oē fugiētes brē apō p'ēm sine
sine teneat. itaq' ne a xpō vinci videret vitā sū
ctis pollicēte ppetuā: etiā ipē purgatas aias si
ne villo ad miseras p'stinas reditu: i eterna feli
citate p'stituit. Et vt xpō adūfaref resurrectio
nē incorruptibiliū corpm negans nō soluz sine
terrenis. s' sine vllis oīno corpib' eas asseruit i
sempiternū eē victuras. Nec tm iste q'licūq' opi
nionē p'cepit saltem ne dijs corpatis religio
nis obseq' subderent. Quid ita: nisi qz eas q'
uis nulli corpi sociatas: nō credidit illis eē me

liozes: Quapropter si si audebit isti sicut eos
aufuros esse nō arbitror dijs bñssimis r tm in es
ternis corpib' p'stitutis hūanas aias anponer
cur eis videf absurdū qd fides xpiana p'dicat:
r p'moz hoies ita fuisse p'ditos vt si nō peccas
sent: nulla mozte a suis corpib' soluerent: s' p
meritis obediēte custodite imoztalitati dona
ti. cū eis viuēyt in eternū. r talia scōs in resur
rectōe habituros ea ipa in qbus h' laborauēf
corpa. vt nec eoz carni aliqd corruptōis v' d'if
ficultatis. nec eoz britudini aliqd doloris r in
felicitatis possit accidere. La. XX.
p. Roinde nūc scōz aie defunctor' ido
non hnt graue moztē qua separte sunt
a corpib' suis: qz caro eoz req'scat in spe: q'su
bet sine vllō iā sensu contumelias accepisse vi
deant'. Nō em sicut platōi visū est. corpa obli
uione desiderāt: s' pot' qz meminerūt qd sibi
ab eo sit p'missum q neminē fallit: q eis etiā de
capilloz suoz integritate securitate dedit re
surrectōz corpm in qb' multa dura p'pessi sunt:
nihil in eis vlteri' tale sensuri d'iderabil' tpa
tient' expectāt. Si em carnē suā nō oderant qn
eā sue mēti infirmitate resistentē spiritali iure
coercebāt: quātomagis eā diligūt etiā ipaz spi
ritalē futurā. Sic em spūs carni seruicēs non in
cōgrue carnal' ita caro spūi seruicēs recte ap
pellat' spiritalis: nō q in spm' p'uertet sic nō nul
li putāt ex eo q scptū est. Seminat' corp' aiale:
resurget corp' spiritale. s' qz spiritui sūma r mi
rabili obrpandi facilitate subdet. vsq' ad im
plendā imoztalitatis indissolubil' securissimaz
voluntatem oī molestie sensu. oī incorruptibi
litate r tarditate detracta. Nō solū em nō erit
tale qle nūc est in quīs optima valitudie s' nec
tale quidez quale fuit in p'mis hoib' an p'ctm'.
Qui h' mozturi si essent nisi peccassent: alimē
tis tm vt hoies vtebant': nondū spiritalia s' ad
huc aialia corpa terrēa gestātes. Que h' senio
nō veterascerent vt necessitate p'ducerent ad
moztez: q stat' eis de ligno vite qd est in medio
padii cū arboze vetita simul erat. mirabili dei
grā p'stabat. tm r alios sumebāt cibos p'ter vnā
arbozem q fuerat iter dicta: nō qz ipa erat ma
lū. sed p'pter cōmendandū pure r simplici obe
dientie bonū: q magna xrus est rōnalis crea
ture sub creatore dño p'stitute. Nā vbi nullum
malū tangebāt: p'fecto si phibitū tangeret: so
la inobediētia peccabat. Allebant' g' alijs que
sumebāt: ne aialia corpa molestie aliqd elurē
do ac sitiendo sentirent. De ligno aut vite. p
pterea gustabat: ne eis mozt' vndecunq' sub
reperet: vel senectute cōfecta decursis tempo
rum spacijs interirent: tanq' cetera essent ali

Quibus deo p'imo p'p'io ut
quidam d' ligno vlt. 10

mento illud sacramento: vt si fuisse; accipiat lignū vite in paradiso corporali: sic in spiritali b̄ est intelligibili paradiso sapientia dei: de qua scriptū ē
 3. Lignū vite est aplectētib⁹ eā. La. XXI.
 v. Ade nonnulli torū illū padisū vbi p̄mi ho mics p̄tes ḡnis hūani sancte sc̄p̄e v̄tate fuisse narrant: ad intelligibilia referūt: arborēscq; illas ⁊ ligna fructifera i virtutes vite moresq; cōuertūt tāq; visibilia ⁊ corporalia illa nō fuerint s̄ intelligibiliū significandoz cā eo mō dicta vel sc̄pta sint. Quasi p̄p̄ea nō potuerit eē padisus corporalis: q; p̄t etiā spiritalis intelligi: tāq; iō nō fuerit due mulieres agar ⁊ sarā: ⁊ ex illis duo filij ab̄rae: vn⁹ de ancilla ali⁹ de libera: q; duo testamenta in eis figurata dic̄ apl̄s: aut iō de nulla petra moyse pcuciente aq; defluerit q; p̄t illic figurata significatōe etiā x̄ps̄ intelligi eodē ap̄lo dicēte: petra aut̄ erat x̄ps̄. Itē itaq; phibet̄ intelligi padisū vitā bonoz: q̄tuo: eius flumia q̄tuo: virtutes: prudentiā: fortitudinē: rēpantiā: atq; iusticiā: ⁊ ligna ei⁹ oēs v̄tiles disciplinas: ⁊ lignoz fruct⁹ mores pioz: ⁊ lignū vite ip̄sā bonoz oim̄ m̄rez sapientiā: ⁊ lignū sc̄ie boni ⁊ mali: trāsgressi mādati expimentū. Penā em̄ pctōib⁹ bene v̄tq; qm̄ iuste p̄stituit de⁹: s̄ non bono suo experit̄ hō. P̄t̄ h̄ etiā in ecclia intelligi: vt ea meli⁹ accipiam⁹ tāq; p̄phetica iudicio p̄cedentiā futuroz. Paradisū sc̄z ip̄am eccliaz: si cur de illa legit̄ in cātico cāticoz: q̄tuo: aut̄ padisū flumia q̄tuo: euāgelia: ligna fructifera sanctos: fruct⁹ aut̄ eoz opa eoz: lignū vite sanctuz sc̄tōz v̄tq; x̄pm̄: lignū sc̄ie boni ⁊ mali: p̄p̄tū volūtate arbitriū: nec ip̄o q̄p̄e hō diuina voluntate p̄repta: nisi p̄ncipiose v̄t p̄t: atq; ita discit qd̄ in̄ sit: v̄tq; in̄hereat cōionib⁹ bono: an p̄prio delectet̄. Se q̄p̄e amans donat̄ sibi: vt inde timoribus: meroribusq; p̄plet⁹ cāter i psalmo: si tñ mala sua sentit̄. Ad meip̄z aia turbata ē: correctus q; iā dicat: Fortitudinē meā ad te custodiā: hec ⁊ si q̄alia cōmodi⁹ dici p̄t de intelligendo spiritali paradiso: nemie phibēte dicant̄: dū tñ ⁊ historie v̄tate fidelissima rex gestaz narratōe cōmē data credat̄.

Capitulum XXII

3. 4. 58. c. Opa ḡiustoz q̄i resurrectōe sua sūt: neq; v̄llo ligno i digebūt q̄ fiat vt nullo morbo vel senectute iueterata moriant̄ neq; v̄llis alijs corporalib⁹ alimentis q̄b⁹ esuriēdi ac sitiēdi q̄liscūq; molestia deuitet̄: qm̄ certoz oim̄ mō inuolabili munere immortalit̄ induent̄ vt nō nisi velint possibilitate nō nccitate vescāē. Qd̄ āgelī q̄ visibilib⁹ ⁊ tractabilib⁹ appentes: nō q; i digebāt: s̄ q; volebāt ⁊ poterāt: vt hoib⁹ cōgruent̄ sui ministerij qd̄ hūanitate fecerūt: ne q; em̄ in phātasmate āgelos edisse credendū ē.

quē eos hoīes hospitiū susceperūt: quōis v̄tq; āngeli eēt̄ i gr̄atib⁹ p̄simili nob̄ indigētia vesci viderent̄. Tñ est qd̄ ait āgel⁹ in libro robie. Vide b̄atis me māducare: s̄ visu v̄fo videbat̄: id est: necessitate refeciēdi corp̄is sic vos facitis me cibū sumere putabit̄. S̄ si forte de āngelis alijs credibili⁹ disputari p̄t: certe fides x̄p̄ian a d̄ ip̄o saluatore nō dubitat qd̄ etiā post resurrectionē iā qd̄ē in spiritali carne: s̄ tñ v̄a: cibū ac potū cū discipulis sumpsit. Nō em̄ p̄t̄s s̄ egestas edēdi ac bibēdi talib⁹ corp̄ib⁹ aufere. Tñ ⁊ spiritalia erūt: nō q; corpa eē desistēt s̄ q; spū viuificante subsistent.

La. XXIII

n. Am sic corpa ista q̄ h̄nt aīam viuētē: n̄ dū sp̄m̄ viuificātē aīalia d̄nt corpa: nec tamen aīe sunt s̄ corpa ita illa spiritalia vocantur corpa. Absit tñ vt sp̄s ea credamus futura: s̄ corpa carnis habitura subsistentiaz s̄ nullā tarditatē: corruptionemq; carnalez: spū viuificātē passura. Tūc iā nō terrenus s̄ celest̄ hō erit: nō q; corpa qd̄ de tra factū ē nō ip̄m erit s̄ q; dono celesti iā tale erit: vt etiā celo incolendo nō amissa nā s̄ mutata q̄litate pueniat. P̄t̄ m̄ aut̄ hō de terra frenus in animā viuētē factus est: nō in sp̄m̄ viuificātē: qd̄ ei p̄ obedientie meritū seruabat̄. Iō corpa ei⁹ qd̄ cibo ac potu egebat: ne fame afficeret ac siti: ⁊ nō immortalitate illa absoluta atq; idissolubili: s̄ ligno vite a mort̄ nccitate phibebat̄: atq; in iuuentuz flore retinebat̄ non spiritalē s̄ aīale fuisse nō dubiū est: neq; tñ morit̄ ūz: nisi in dei p̄dicentis minantib⁹ sn̄iam delinquendo corruisset. Et alimētis qd̄ē etiā ex padisū n̄ negat̄: a ligno tñ vite phibit⁹: tardius esset tpe vetustateq; finē dus: in ea dūtarat vita: q; in corpore licet aīali donec spiritalē obedientie merito fieret: posset in paradiso nisi peccasset h̄re p̄petuā. Quapropt̄ etiā si mortē istā manifestā qua fit aīe a corpore separatio intelligamus simul significatā: i eo qd̄ deus dixerat: qua die ederitis ex illo morte moriemini: non ideo debet absurdūz videri: q; non eo p̄orsus die a corpore sunt soluti quo cibū interdictum mortiferūq; sumpsērunt: eo qd̄ pedie mutata in deteri⁹ vitiatāq; nasa atq; a ligno vite separatiōe iustissima: mortis in eis ēt corporalis nccitas facta est: cū qua nos necessitate nati sumus. Propter qd̄ apostolus non ait: Corpus quidem mortuum est propter peccatum: sed ait corpus quidem mortuum est: p̄pter peccatum. sp̄s aut̄ vita est propter iusticiam. Deinde subiugit. Si autem spiritus eius qui suscitauit christū a mortuis h̄rat in vobis: q̄ suscitauit christū a mortuis viuificabit ⁊ mortalia corpa vestra: per inhabitantem sp̄m̄ eius in vo-

Thob. 12

XP̄i p̄p̄ 2° dist. p̄ h̄s apparet ḡm̄ d̄

Loz. 4

Sc̄i. 2

Rom. 8

L

29 hō de hō
celo celestis

bis. Tūc igitur erit corp^o in spm̄ viuificantē: qd̄ nūc
 ē in aiām viuentē: et tūc mortuū dicit ap̄s: qz iā
 moriendi necessitate cōstrictū est. Tūc autē ita
 erat in aiām viuentē: q̄uis nō in spm̄ viuificantē
 vt tūc mortuū dici recte nō posset: qz nisi p̄petra
 tione pcti necessitatē moriēdi h̄e nō posset. cū
 Gen. 3. xō de^o et dicendo. Adam vbi es: mortē significa
 Ibidem. uerit aīe: q̄ facta ē illo deserente: et dicēdo. Ter
 ra es: et in terrā ibis: mortē significauerit corpis
 q̄ illi sit aīa decedente: p̄pterea de morte secun
 da nihil dixisse credendū ē: qz occultā esse volu
 it. p̄pter dispensationē testamenti noui: vbi se
 cūda mors aptissime declaraf: vt p̄i^o ista mors
 p̄ma q̄ cōmunis ē oībus. p̄deret ex illo vēisse
 pctō qd̄ in vno cōmune factū ē oībus: mors ve
 ro secūda nō vtiqz cōmunis ē oībus p̄pter eos
 q̄ fm̄ p̄positū vocati sūt sc̄i: q̄s aī p̄sciuit et p̄e
 Rom. 8. destinauit: sic ait ap̄s cōformēs fieri imāgi filij
 sui: vt sit ip̄e p̄mogenit^o in multis fratrib^o quos
 a secūda morte p̄ mediatorē dei gr̄a liberauit.
 In corp̄e ḡ aiāli p̄mū hoīez factū: sic ap̄s loquitur.
 Volens ab spiritali qd̄ in resurrectione futu
 rū est: h̄ qd̄ nūc ē aiāle discernere: seminat in q̄t
 i. Cor. 15. in corruptōe: surget in incorruptōe: seminat in
 cōtumelia: surget in gloria: seminat in infirmitate:
 surget in virtute: seminat corpus aiāle: surget
 corpus spiritalē. Deinde vt h̄ p̄barct: si est in q̄t
 Ibidem. corpus aiāle: ē et spiritalē. Et vt qd̄ eēt corp^o aiā
 le oīderet: sic in q̄t scriptū est. Factus ē p̄m^o hō
 Gen. 2. in aiāz viuentē. Isto igit^o mō voluit oīdere qd̄
 sit corp^o aiāle: q̄uis sc̄ptura nō dixerit de p̄mo
 hōie q̄ est appellat^o. Adā: q̄ illi aiā statū dei crea
 ta est: et fact^o est hō in corp̄e aiāli: s̄ fact^o est hō i
 aiām viuentē. In eo ḡ sc̄ptū est. Fact^o est p̄mus
 Ibidem. hō in aiām viuentē: voluit ap̄s intelligi corpus
 hoīs aiāle spiritalē at̄ quēadmodū intelligēdū
 eēt: oīdit addendo. Nouissim^o autē adā in spm̄
 i. Cor. 15. viuificantē: p̄culdubio xpm̄ significās: q̄ iam ex
 mortuis ita resurrexit: vt mori oīno deinceps si
 possit. Deinde sequit^o et dic^o. S̄z nō p̄mū qd̄ spiri
 tale est: s̄ qd̄ aiāle: postea spiritalē: vbi multo ap
 tius declarauit se aiāle corpus inuasse i eo qd̄
 sc̄ptū est. Factū esse p̄mū hoīez in aiāz viuentē
 Ibidem. spiritalē autē in eo qd̄ ait. Nouissim^o adā in spm̄
 viuificantē. P̄rius est em̄ aiāle corp^o: quale ha
 buit p̄mus adāz q̄uis nō moriturū nisi peccas
 set: quale nūc habemus et nos hacten^o ei^o mura
 ta vitiatāqz natura: quaten^o in illo postea q̄ pec
 cavit effectū est: vñ haberet iā moriēdi necessi
 tate: quale p̄ nobis etiā xps̄ habere dignat^o est
 non quidē necessitate s̄ potestate: postea xō spi
 ritale quale iā p̄cessit in xpo tanq̄ in capite n̄o
 secutus est autē in membris eius vitima resur
 rectione mortuoz. Adiungit deinde ap̄s: duo

rum istoz hoīm euidentissimā differentiā dicēs
 Primus hō de terra terrenus: secundus hō de
 celo celestis. Qualis terrenus: tales et terreni:
 qualis celestis: tales et celestes. Et quō indui
 mus imaginē terreni: induam^o et imaginē eius
 qui de celo est. Hoc ap̄s ita posuit: vt nūc qui
 dez in nobis fm̄ sacramentū regeneratōis fiat:
 sicut alibi dicit. Quotquot in christo baptizati
 estis xpm̄ induistis. Re autē ip̄a tūc p̄ficiet: cū
 in nobis qd̄ est aiāle nascendo: spiritalē factū
 fuerit resurgendo. Et em̄ eiusdez verbis vtar
 spe selui facti sumus. Induimus autē imaginēz
 terreni hoīs p̄pagatiōe p̄uaricatōis et mortis:
 quā nobis intulit generatio: s̄ induimus imāgi
 nem celestis hoīs gr̄a indulgentie vireoz p̄pe
 tue: qd̄ nobis p̄stat regeneratio: nō nisi p̄ medi
 atorē dei et hoīm hoīm xpm̄ iesum: quē celestē
 homīez vult intelligi: qz de celo venit: vt terre
 ne mortalitatis corp̄e vestiret: qd̄ celestū imor
 talitate vestiret. Celestes vero ideo appellat: et
 alios qz sunt p̄ gr̄am mēbra eius: vt cuz illis sit
 vnus xps̄ velut caput et corpus. Hoc in eadem
 ep̄la euidentius ita ponit. Per hoīm mortis: et
 p̄ hominē resurrectio mortuoz. Sicut em̄ i adā
 oīnes moriunt: ita et in xpo oīnes viuificantur.
 Jam vtiqz in corp̄e spiritali qd̄ erit in spm̄ viuif
 icante: non quā oīnes q̄m adā moriunt mem
 bra erūt xpi: ex illis em̄ multo plures secūda
 in eternū mortē plectent: s̄ ideo dictūz ē oīnes
 atqz oīnes: qz sicut nemo corp̄e aiāli nisi in adā
 morit: ita nemo corp̄e spiritali nisi in xpo viuifi
 cat. Proinde neqz putandū est nos in resurre
 ctioē tale corpus hituros q̄le habuit hō primus
 ante pctm̄: neqz illud qd̄ dictū est. Qualis terre
 nus tales et terreni: fm̄ illō intelligendū est qd̄
 factū est admissiōe pcti. P̄o. n. existimandū ē
 eū priusqz peccasset spiritalē corpus habuisse: et
 pcti merito in aiāle mutātū: Et em̄ hoc p̄ter
 parū attendunt tanti verba doctoris q̄ ait. Si
 est corpus aiāle: est et spiritalē: sicut scriptū ē.
 Primus homo adam factus est in animā viuē
 tem: secundus hō in spiritū viuificantē. Rūndū
 h̄ post peccatū sc̄m̄ ē: cū sit ista hoīs p̄ma p̄ditio
 de qua beatissimus ap̄s ad corp^o aiāle mōstrā
 dū h̄ testimoniu legis assūperat. La. XXIII.
 Et de illud parū p̄siderare quibusdam
 v̄ visum est: in eo qd̄ legit^o. Inspirauit de^o
 in facie hoīs spm̄ vite et fact^o est hō i aiāz
 viuentē: nō tūc animā primo homi datā: s̄ eaz q̄
 iam inerat spū sancto viuificatā. Adhuc ei eos
 qd̄ d̄s iesus postea qz resurrexit a mortuis ius
 flauit: dicens discipulis suis. Accipite spm̄ sc̄m̄
 Unde tale aliqd̄ existimāt factū: quale tūc eēt
 ē: quasi et hic secutus euāgelista dixerit. Et t̄

eti sunt in aiam viuentē. Quod qdē si dictū est
 h̄ intelligerem: q̄ aiaz quedā vita sit spūs dī:
 sine q̄ aie rōnales mortue deputāde sūt: q̄uis
 eaz p̄ntia viuere corpa videant. Sz nō ita sc̄m
 q̄n̄ est cōditus hō: satis ip̄a libri verba testant
 ne. 2. q̄ ita se h̄nt. Et formauit deus hōiem puluerē
 de terra. Qd̄ quidā plani interpretandū putan
 tes dixerūt. Et finxit deus hōiez de limo terre
 idem. qm̄ sup̄ius dictū fuerat. Fons aut̄ ascendebat
 de terra et irrigabat oēm faciē terre: vt ex hoc
 limus intelligendus videt h̄ōiez sc̄z terraqz
 cōcretus. Tbi em̄ h̄ dictū est: p̄tinuo sequitur
 Et formauit deus hōiem puluerē de terra: sic
 greci codices h̄nt: vñ in latinā linguā sc̄ptura
 ip̄a p̄uerfa est. Siue aut̄ formauit siue finxit q̄s
 dicere voluerit qd̄ grece d̄: eplasten: ad rē ni
 hil interest: magis tñ p̄prie d̄: finxit. Sz ambis
 guitas visa est deuitanda eis q̄ formauit dice
 re maluerūt: eo q̄ in latina lingua illud magis
 obtinuit: suetudo: vt tbi dicat fingere q̄ aliqd̄
 mendacio simulāte p̄ponūt. h̄unc igit̄ formatū
 hōiem de terre puluere siue limo. Erat em̄ pul
 uis humect̄ h̄c in quā vt exp̄ssius dicā sic scri
 ptura locuta est: puluerē de terra: aiale corp̄
 idem. factū eē docet ap̄ls cū aniam accepit. Et fact̄
 est iste hō in aiam viuentē: id ē format̄ iste pul
 uis fact̄ est in aiam viuentē. It̄ inquit̄ habe
 bat aiam alioq̄n nō appellaret̄ hō qm̄ hō nō est
 corpus solū vel aia sola: s̄ q̄ ex aia stat et corpe
 hoc quidē verū ē q̄ nō tor̄ hō s̄ p̄ melior̄ aia
 est: nec tor̄ hō corpus: s̄ inferior̄ hōis p̄s est: s̄
 cū est vtrūqz iunctū: simul h̄z hōis nomen: qd̄
 tñ et singula nō amittūt: etiā cū de singulis loq̄
 mur. Quis em̄ dicere p̄hibet̄ quotidiani qd̄az
 lege sermōis: hō ille defunct̄ est. et nūc in rege
 ē vel in penis: cū de ania sola possit h̄ dici: et illo
 aut illo loco hō ille sepult̄ est: cū h̄ nisi de solo
 corpe nō possit intelligi. An dicturi sūt sic loqui
 sc̄pturā nō solere diuinā: Immo x̄o illa ita nob̄
 in h̄ attestat: vt etiā cū duo ista iuncta sūt: et vi
 uit hō: tñ etiā singula hōis vocabulo appeller̄:
 aiam sc̄z interiorē hōiez: corp̄ x̄o exteriorē ho
 minē vocās: tāqz duo sint hōies: cū simul vtrū
 qz sit hō vn̄. Sz intelligendū ē fm̄ qd̄ dicat hō
 ad imaginē dei: et terra hō atqz itur̄ in terrā. Il
 lud em̄ fm̄ aiam rōnalē d̄: qualē deo insufflan
 do vel si cōmodi d̄: inspirādo indidit hōi: id ē
 hōis corpi: s̄ aut̄ fm̄ corp̄ qualē hōiem deo fin
 xit ex puluere: cui data est aia vt fieret corpus
 aiale: id est hō in aiam viuentē. Quapropter
 in eo qd̄ d̄ns fecit: qm̄ insufflauit dicēs. Accipi
 te sp̄m̄ sanctū: nimir̄ h̄ intelligi voluit q̄ sp̄m̄ s̄
 nō tñ sit p̄s: verūctiam vnigeniti ip̄ius sp̄s
 Idē ip̄e q̄ppe sp̄s est p̄s et filij: cū quo est tri

nitas pater et filius et spūs sanct̄: nō creatura s̄
 creator. Neqz em̄ status ille corpeus de carnis
 ore p̄cedens subltaria erat spūs sancti atqz na
 tura: s̄ poti⁹ significatio q̄ intelligerem: vt dixi
 sp̄m̄ sanctū p̄ri eē filioqz cōem: qz nō sūt eis singul
 singuli: s̄ vnus amboz est. Semp̄ aut̄ iste spūs
 in sc̄ptur̄ sanctis greco vocabulo pneuma d̄:
 sic eū et h̄ loco d̄ns appellauit: qm̄ eū corpalis sui
 oris statu significās discipulis suis dedit: et loc̄
 oibus diuinor̄ eloquioz nō mihi aliter vnquā
 nūcupat̄ occurrit. h̄ic x̄o v̄bilegū. Et finxit
 deus hōiem puluerē de terra: et insufflauit siue
 ispirauit in faciē ei⁹ sp̄m̄ vite: nō ait greco pneu
 ma q̄ solet dici spūs sanct̄ s̄ p̄noen: qd̄ nomen
 in creatura q̄ in creatore frequēti⁹ legit̄: vñ nō
 nulli etiā latini p̄p̄ differentia: s̄ vocabulū nō
 sp̄m̄ s̄ statū appellare maluerūt. hoc ei⁹ et in gre
 co: etiā illo loco apud esaiam: vbi deus dic̄. oēs
 statū ego feci. oēm aiam sine dubitatōe signifi
 cat. Qd̄ itaqz grece p̄noen d̄: n̄i aliqui statum
 aliqui sp̄m̄: aliqui inspirationē vel aspirationem
 aliqui etiā aiam interpretati sūt. Pneuma x̄o nun
 quā nisi sp̄m̄: siue hōis: de quo ait ap̄ius. Quis
 eoz scit hōi q̄ sūt hōis nisi spūs hōis q̄ in ip̄o est
 Siue pecoris: sic in salomonis libro sc̄ptū ē qd̄
 scit si spūs hominis ascendat sursum in celū et spūs
 pecoris descendat deorsū in terrā: Siue stum
 corporeū q̄ etiā vent̄ d̄: nā ei⁹ hoc nomen est
 vbi in psalmo canit̄. Ignis: grādo: nix: glacies
 spūs tempestat̄. Siue iā nō creatū s̄ creatore:
 sic est de q̄ dicit d̄ns in euāgelio. Accipite sp̄i
 tū sanctū eū in corpeo sui oris significans statū
 Et vbi ait. Ite baptizate oēs gētes in nomine pa
 tris et filij et spūs sancti: vbi ip̄a trinitas excellen
 tissime et euidentissime cōmendata est. Et vbi
 legit̄. Deus spūs est. Et alijs plurimis sacrarū
 l̄raz locis. In his q̄ppe oibus testimonijs sc̄ptu
 raz q̄ntū ad grecos attinet nō p̄noen videm⁹
 scriptū eē s̄ pneuma: quātū aut̄ ad latinos nō
 statū s̄ sp̄m̄. Quapropter in eo qd̄ scriptū est. In
 spirauit: v̄si magis p̄prie dicendū est: insuffla
 uit in faciē ei⁹ sp̄m̄ vite: si greco nō p̄noen sic ibi
 legit̄ s̄ pneūa posuisset: nec sic esset p̄s vt cre
 atore sp̄m̄: q̄ p̄prie d̄ in trinitate spūs sanct̄ in
 telligere cogere mur: qm̄ quidē pneuma vt dic
 ctū est: non solū de creatore s̄ etiā de creatura
 dici solere manifestū est. Sz cū dixisset inquit̄
 sp̄m̄: nō adderet vite: nisi illū sp̄m̄ sanctū veller
 intelligi. Et cū dixisset. Fact̄ est hō in aiaz: nō
 adderet viuentē: nisi aia vitā significaret: q̄ illi
 diuinitus impartit̄ dono spūs dei. Et ei viuat
 aia inquit̄ p̄prio sue vite mō: qd̄ opus erat ad
 dere viuentē: nisi vt ea vita intelligeret̄ q̄ illi p̄
 sp̄m̄ sanctū dat̄: hoc qd̄ ē aliud nisi diuigenter

pneuma

pnoen

causa acceptio

et nō s̄ p̄noen

Esaiē 42

1. Cor. 2

Ecc̄s 3.

Ps̄ 148

Job 20.

Ab̄ar. 28

Job 4.

Gene. 2.

Gene. 1.

Liber

phūana suspitione tendere: et sc̄pturas sc̄tas
nō intelligēt attēdere: Quid ei magnū erat
non ire longius: s̄ in codē libro ip̄o paulo sup̄
legerē: Producat terra aiām uiuentē: q̄nī ani
mātia terrestria cūcta creata sūt: Deinde ali
q̄ntis inf̄positis in eodē t̄n ip̄o libro: qd̄ magnū
erat aduertere quod sc̄ptū ē Et oīa q̄ h̄nt sp̄m
vite et oīs q̄ erat sup̄ aridā mortuū ē: cū insinua
ret oīa q̄ uiuebāt in fra perisse diluuiū: Si ḡ et
aiām uiuentē et sp̄m vite etiā in pecorib⁹ inuēi
mus: sic loqui diuina sc̄ptura p̄sueuit: et cū h̄ q̄q̄
loco vbi legi. Oīa q̄ h̄nt sp̄m vite: n̄ grec⁹ pneu
ma: s̄ p̄noen dixit: cur nō dicim⁹: qd̄ op⁹ erat vt
adderet uiuentē cū aīa nisi uiuat esse nō possit
Aut qd̄ op⁹ erat vt adderet vite: cū dixisset sp̄m
S̄ intelligim⁹ sp̄m vite: et aiām uiuentē sc̄ptu
rā suo more dixisse: cū aīa: id ē corpa aīata vel
let intelligi q̄b⁹ in esset p̄ aiām p̄spicu⁹ iste etiā
corpis sc̄lus. In hoīs autē p̄ditōe obliuiscimur
quēadmodū loqui sc̄ptura p̄sueuit: cū suo p̄
suo more locuta sit: quo insinuaret hoīez etiā
rōnali aīa accepta. quā nō sic aīaz carniū aq̄s
et fra p̄ducentib⁹: s̄ deo flante creatā voluit in
telligi: sic t̄n factū vt in corpe aīali qd̄ sit aīa in
eo uiuente sic illa animalia uiueret: de q̄bus di
xit: Producat terra animā uiuentē: et q̄ iridez
dixit habuisse in se sp̄m vite: vbi etiā in greco nō
dixit pneuma s̄ p̄noen: nō vtiq̄ sp̄m sanctū. sed
corp̄ aiām tali exp̄mens notē. Si n̄ dei fiat⁹ in
quiūt dei ore exisse intelligit: quez si aiām cre
diderim⁹. p̄ se q̄ns erit vt eiusdē fateamur cē s̄
stantie. paremq̄ illi⁹ sapientie q̄ dicit. Ego ex
ore altissimi p̄diui. Nō quidē dixit sapientia ore
dei efflatā se fuisse. s̄ ex ei⁹ ore p̄disse. Sic autē
nos possumus. nō de n̄ra natura q̄ hoīs sum⁹
s̄ de isto aere circūfuso quez spirādo ac respirā
do ducimus ac reducim⁹ flatū facē cū sufflam⁹
ita oīpotens de⁹ nō de sua natura neq̄ de sub
iacenti creatura. s̄ etiā de nihilo potuit facē fla
tū quez corpi hoīs inserendo inspirasse vel in
sufflasse p̄uenientissime dicit⁹ est. incorp̄us in
corp̄eū. s̄ imutabilis mutabilez. qz nō creatus
creatū. T̄erū t̄n vt sciāt isti q̄ de sc̄ptur̄ loq̄ vo
lunt. et sc̄pturaz locutiōes nō aduertūt. nō hoc
solū dici exire ex ore dei qd̄ est eq̄lis eiusdemq̄
nature audiāt vel legāt. qd̄ deo dicente sc̄ptū
est. Qm̄ tepidus es. et neq̄ calidus neq̄ frige
dus incipiā te euomere ex ore meo Nulla itaq̄
cā est. cur aptissime loq̄nti resistam⁹ apostolo:
vbi ab spiritali corpe corp⁹ aīale discernens. id
est ab illo in quo futuri sumus. hoc in quo nunc
sumus. ait. Semina q̄ corp⁹ aīale. surget corp⁹
spiritalē. si est corp⁹ aīale ē et spiritalē: sic sc̄ptur̄
est. Fact⁹ est prim⁹ hō adā in aiām uiuentē: nō

uissim⁹ adā in sp̄m uiuificantē: s̄ nō p̄mū qd̄ spi
ritale est: s̄ qd̄ aīale: postea qd̄ spiritalē. Prim⁹
hō de fra fren⁹: sc̄dus hō de celo celestis. Quaf
terrenus tales et terreni: et q̄lis celestis tales et
celestes: et quō induim⁹ imaginē freni: indua
mus et imaginē ei⁹ qd̄ de celo est. De q̄bus oīb⁹
ap̄ticijs verbis sup̄ius locuti sum⁹. Corpus igit
aīale in quo p̄mū hoīem adā factū ē dicit ap̄s
sic erat factū: nō vt mortuū nō posset. s̄ vt nō
moreret nisi hō peccasset. Itā illud qd̄ spiritu vi
uificantē spiritale erit et imortale. mori oīno nō
poterit. sicut aīa creata ē imortalis: q̄ licet pctō
mortua phibeat carens quadā vita sua: h̄ ē dei
sp̄s: q̄ etiā sapiēt et b̄cē uiuere poterat: t̄n p̄p̄a
quadā licet misera vita sua si desinit uiuere: qz
imortalis est creata. Sic etiā desertores ange
li licet fm̄ modū quendā mortui sūt peccando
qz fontē vite deseruerūt: qd̄ de⁹ ē: q̄ nō peccādo
sapienter beateq̄ poterāt uiuere: t̄n nō sic mor
ri potuerūt vt oīno desisterēt uiuere atq̄ senti
re: qm̄ imortales creati sūt: atq̄ ita i sc̄daz mortē
post vltimū p̄cipitabunt iudiciū: vt nec illicy
ta careāt: qm̄ quidē etiā sensu cū in dolorib⁹ fu
turi sūt nō carebūt. Sed homines ad dei gr̄az
p̄nentes ciues sanctorū angeloz in beata vi
ta manentiū: ita spiritalibus corp̄ibus induen
tur: vt neq̄ peccent amplius neq̄ moriant: ea
t̄n imortalitate vesti: q̄ sicut angeloz nec pec
cato possit auferri: natura quidē manente. car
nis sed nulla oīno carnali corruptibilitate vel
tarditate remanente. Sequitur autē questio
necessario pertractanda: et d̄no deo veritate ad
iuuante soluenda. Si libido mēbroz in obediē
tū ex pctō inobedientie in illis primis hoīb⁹
cū illos diuina gr̄a deseruisset exorta est. vnde
in suam nuditatez oculos aperuerunt: id ē eaz
curiosius aduertuerunt: et quia impudens mot⁹
voluptatis arbitrio resistebat pudenda t̄re
runt: quomō essent filios p̄pagaturis vt crea
ti fuerant sine p̄uaricatione mansissent. Sed
quia et liber iste claudendus est: nec tanta ista
questio in sermonis angustias coartanda: i cū
qui sequitur cōmodiore disputatiōe differat.

Explicitus est liber tertiusdecimus.